

LAPIN LIITTO

Asia: Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden lausuntopyyntö asiassa dnro 1883/03.04.04.10/2025

Lapin liiton lausunto Lapin liiton maakuntavaltuuston 3.11.2025 § 20 tehtyyn valitukseen

Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen on tehty valitus Lapin liiton maakuntavaltuuston päätöksestä 3.11.2025 § 20 koskien maakuntahallituksen jäsenten valintaa.

Valituksen sisältämät muutoksenhakuvaatimukset

1. Valituksen kohteena oleva päätös on lainvastaisena kumottava
2. Lapin liitto on velvoitettava korvaamaan valittajille muutoksenhaun johdosta 300 euroa.

Lapin liiton lausunto on pyydetty toimittamaan 12.1.2025 mennessä. Lapin liitto on pyytänyt ja Pohjois-Suomen hallinto-oikeus myöntänyt lausunnon antamiselle lisää aikaa 12.2.2026 saakka.

Lapin liiton hallintosäännön 14 §:n mukaan maakuntahallitus edustaa liittoa ja käyttää sen puhevaltaa tuomioistuimessa.

Lapin liiton hallitus lausuu Lapin liiton maakuntavaltuuston päätöksestä tehtyyn valitukseen seuraavaa:

Lapin liiton vastaukset muutoksenhakuvaatimuksiin

1. Lapin liitto vaatii jäljempänä mainituin perustein, että valitus tulee kokonaisuudessaan hylätä perusteettomana.

Valittajan valituksessa ei ole esitetty sellaisia seikkoja ja laillisuusperusteita, joiden perusteella Lapin liiton maakuntavaltuuston 3.11.2025 § 20 tulisi kumota.

Maakuntavaltuuston päätös on kuntalain (410/2015) 58.3 §:n sekä Lapin liiton perussopimuksen (2013) mukainen.

Lisäksi Lapin liitto viittaa Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle 15.12.2025 antamaansa lausuntoon ja siinä todettuun selvitykseen sitoutumattomien ryhmiin kuuluvien tekemään valitukseen Lapin edustajainkokouksen 20.10.2025 § 8 päätöksestä, missä ratkaistavana on samainen sitoutumattomien ryhmien huomioiminen Lapin liiton toimielinten paikkajaossa. Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden päätös asiassa 1685/2025 (RM2) (#85932) ratkaisee olisiko maakuntavaltuuston kokouksessa tullut huomioida sitoutumattomat ryhmät Lapin liiton toimielinten paikkavalinnoissa.

2. Koska Lapin liitto katsoo, että Lapin liiton edustajainkokous on kuntalain ja Lapin liiton perussopimuksen mukainen, eikä sen kumoamiseen ole edellytyksiä, tulee valittajan korvausvaatimus hylätä.

Lapin liitto vastustaa valittajan tekemää oikeudenkäyntikuluvaatimusta perusteeltaan. Määrällisesti oikeudenkäyntikuluihin voidaan ottaa kantaa sen jälkeen, kun valittaja on esittänyt oikeudenkäyntikululaskun asianmukaisine erittelyineen.

Säädöspohja ja toimintaa ohjaava sääntely

Alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin rakennepoliitiikan toimeenpanosta annetun lain (756/2021, jatkossa ”aluekehittämislain 7.3 §:n mukaan maakunnan liiton muiden toimielinten kuin maakuntavaltuuston kokoonpanosta säädetään kuntalain 58 §:n 3 momentissa. Kuntayhtymän muiden kuin 1 momentissa tarkoitettujen toimielinten kokoonpano on sovitettava sellaiseksi, että se vastaa jäsenkuntien valtuustoissa edustettuina olevien eri ryhmien kuntavaaleissa saamaa ääniosuutta kuntayhtymän alueella vaalilaissa säädetyn suhteellisuusperiaatteen mukaisesti.

Lapin liiton perussopimuksen 18 §:n mukaan kuntayhtymällä on yhtymähallitus, josta käytetään nimitystä Lapin liiton hallitus, lyhennettynä maakuntahallitus.

Maakuntavaltuusto valitsee toimikautensa ajaksi maakuntahallituksen, johon kuuluu 15 jäsentä ja kullakin henkilökohtainen varajäsen. Jäsenet ja varajäsenet valitaan alueellinen ja poliittinen edustavuus huomioon ottaen maakuntavaltuuston toimikautta vastaavaksi ajaksi, jollei maakuntavaltuusto ole päättänyt lyhyemmästä toimikaudesta. Poliittinen edustavuus määräytyy viimeksi suoritettujen kunnallisvaalien tuloksen perusteella. Maakuntahallitukseen tulee nimetä vähintään yksi jäsen kunkin seutukunnan alueelta. Maakuntahallitukseen valitaan pysyväksi asiantuntijaksi saamelaiskäräjien nimeämä edustaja, jolla on läsnäolo- ja puheoikeus.

Maakuntahallitusta valittaessa on otettava huomioon myös naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986, tasa-arvolaki) 4 a §, jonka mukaan kunnallisissa toimielimissä lukuun ottamatta kunnanvaltuustoja tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisistä syistä muuta johdu.

Lapin liiton perussopimuksen 18 §:n määräys maakuntahallituksen poliittisesta jakaumasta vastaa olennaiselta sisällöltään kuntalain 58.3 § säännöstä.

Lapin liiton valtuusto valitsi maakuntahallituksen esityksen mukaisesti maakuntahallituksen jäsenet ja varajäsenet kokouksessaan 3.11.2025 § 20. Maakuntavaltuusto valitsi hallituksen esityksen mukaisesti 15 hallituksen jäsentä ja heille kullekin henkilökohtaisen varajäsenen. Maakuntavaltuuston päätöksessä noudatettiin samaa kuntavaalien 2025 mukaista poliittista jakaumaa kuin Lapin liiton edustajainkokouksen päätöksessä (20.10.2025 § 8) maakuntavaltuuston valinnan osalta.

Maakuntavaltuuston päätöksen mukainen poliittinen jakauma hallituspaikkojen osalta oli seuraava:

Puolue/ryhmä	paikat
Kansallinen keskusta	6
Sosiaalidemokraattinen puolue	3
Kokoomus	2
Vasemmistoliitto	2
Perussuomalaiset	1
Vihreät	1

Maakuntavaltuuston päätös oli yksimielinen, eikä valtuuston jäsenten valinnan osalta tehty kokouksessa muutosesitystä.

Kokouksen valmistelut ja vastuut

Valituksessa on tuotu esille, että puolueet ovat keväällä 2025 kokoontuneet ilman yhdenkään sitoutumattomien ryhmien edustajan kutsumista, vaikka neuvotteluiden aiheena on ollut Lapin liiton valtuuston ja muiden luottamustehtävien paikkojen jakaminen.

Kuntaliiton yleiskirjeessä 2/2025 ("Kunnanhallituksen, lautakuntien ja muiden toimielinten valinnat") on todettu, että jokaisessa kunnassa on oma käytäntö ja kulttuuri luottamushenkilöpaikkojen jakamisessa. Yleinen käytäntö on, että valtuuston poliittiset ryhmät neuvottelevat ennakolta paikkojen jaosta ja valtuusto voi neuvottelutuloksen perusteella yksimielisesti valita jäsenet ja varajäsenet sekä puheenjohtajistot kunnan toimielimiin. Lapin liiton valtuusto- ja hallituspaikkojen nimeämisessä on ollut käytäntönä yleiskirjeessä esitetty toimintamalli, jossa poliittiset ryhmät keskenään neuvottelevat ennakolta paikkojen jaosta, jotta edustajainkokouksessa ja maakuntavaltuustossa voitaisiin valita jäsenet yksimielisesti. Lapin liiton viranhaltijoilla ei ole roolia asiassa, eivätkä he osallistu kyseisiin neuvotteluihin. Näin ollen Lapin liitto ei voi ottaa kantaa sitoutumattomien huomioon heidän ohittamiseensa puolueiden neuvotteluissa tai siihen mitä Lapin sitoutumattomat ovat saattaneet puolueiden tietoon.

Valittajat ovat valituksessaan kertoneet, että myös Lapin liiton esittelijöille on tuotu tietoon, että Lapin maakunnan alueella eri kunnissa toimivat sitoutumattomat ryhmät ovat tehneet organisoitua yhteistyötä ainakin vuodesta 2021 alkaen. Valittaja on valituksessaan vedonnut Lapin liiton hallintojohtajalle toimitettuun 6.5.2025 Suomen sitoutumattomien viestiin sekä hallintojohtajan poliittisille ryhmille lähettämiin viesteihin 3.7.2025 ja 9.10.2025.

Lapin liitto toteaa, että Lapin liiton viranhaltijoiden rooli on uutta valtuustokautta muodostaessa puhtaasti avustava. Valmistelu sekä neuvottelut valtuusto- ja hallituspaikkojen osalta tehdään poliittisten ryhmien toimesta. Lapin liiton hallintojohtaja on kokouksien sujuvoittamiseksi pyytänyt poliittisilta ryhmiltä alustavia tietoja neuvotteluissa sovituista paikkajaoista ja mahdollisista poliittisten ryhmien esityksistä nimettäväksi jäseniksi.

Lapin liitto korostaa, että Lapin sitoutumattomien ryhmien edustajat eivät ole missään vaiheessa valtuustokauden 2025-2029 valmistelun aikana, eikä Lapin liiton edustajainkokouksessa tai maakuntavaltuuston kokouksessa toimittanut mitään aineistoa, joiden pohjalta Lapin liiton edustajainkokous tai maakuntavaltuusto olisi voinut arvioida Lapin sitoutumattomien tosiasiallista yhteistyötä. Näin ollen myös valituksessa esitettyjen Kuntaliiton yleiskirjeessä 3/2025 tulkintaa ohjaavien korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisujen arvioiminen asiassa on ollut mahdotonta.

Lapin liiton hallitus kiinnittää huomioita siihen, että Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle toimitetusta valituksesta ei edelleenkään yksiselitteisesti ilmene, mitkä Lapin maakunnan alueella toimivat sitoutumattomat ryhmät ovat olleet Lapin Sitoutumattomat ry:n jäseniä ennen kuntavaaleja 2025 ja tehneet näkemyksensä mukaan tosiasiallista yhteistyötä Lapin maakunnan alueella kuntavaaleilla valittavien luottamustoimien osalta. Huomioitavaa on, että valituksen perusteena vaalijuliste ja viitatut vaalien jälkeen laaditut yhteistyösopimukset koskevat hyvinvointialueiden aluevaaleja ja sitoutumattomien yhteistyötä hyvinvointialueella. Kuntavaalien ja siten maakunnan tehtäväkentän osalta ei tässä valituksessa eikä aiemmassa valituksessa Lapin liiton edustajainkokouksen osalta ole tuotu esille seikkoja tai aineistoa, jonka pohjalta yhteistyö kuntavaalien mukaisessa toiminnassa voitaisiin todeta.

Uudenmaan liiton edustajainkokouksen osalta KHO on ratkaisussaan 9.8.2006 (226/1/06) jättänyt voimaan Helsingin hallinto-oikeuden ratkaisun, jonka mukaan kunnallisvaaleissa esiintyneiden yhdistysten keskinäisestä yhteydestä, kuten yhteistoiminnasta, yhteisistä tavoitteista tai yhdistysten yhdenmukaisista säännöistä tulee esittää sellaisia seikkoja, että yhteislistat voidaan laskea yhteen. Lapin liitto katsoo, että kyseisen ratkaisun periaatteita voidaan soveltaa myös tämän valituksen yhteydessä. Sitoutumattomat ryhmät eivät ole toimittaneet mitään näyttöä edellä mainituista oikeuskäytännön edellyttämästä riittävästä keskinäisestä yhteistyöstä Lapin maakunnan alueella toimivien sitoutumattomien ryhmien välillä. Oikeuskäytännössä edellytetyn näytön puuttuminen on peruste valituksen hylkäämiselle.

Oikeudenkäyntikulut

Valituksessa on vaadittu Lapin liittoa korvaamaan valittajalle muutoksenhaun johdosta 300 euroa. Lapin liitto toteaa, että koska Lapin liiton maakuntavaltuuston päätös on kuntalain ja Lapin liiton perussopimuksen mukainen, eikä sen kumoamiseen ole edellytyksiä, tulee myös valittajan korvausvaatimus hylätä.

Mikäli Lapin liiton katsottaisiin olevan korvausvelvollinen asiassa, Lapin liitto pyytää esittämään laskelman ja perusteet korvauksen määrästä.

Liitteet:

- Lapin liiton hallintosääntö 19.5.2025
- Lapin liiton perussopimus 25.9.2023
- Ote Lapin liiton valtuuston päätöksestä 3.11.2025 § 20 Maakuntahallituksen jäsenten, maakuntahallituksen puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan sekä Saamelaiskäräjien edustajan valinta
- Sähköpostiviesti: Keminmaan parhaaksi -ryhmän vastaus 8.10.2025: Puolueiden / ryhmien esitykset Lapin liiton valtuustoon
- Sähköpostiviesti: Suomen sitoutumattomien sähköpostiviesti 6.5.2025 Lapin liiton edustajainkokouksen aikataulusta
- Lapin liiton lausunto Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle dnro 1685/2025

